

Decyzja
Prezydium KK
nr 44/18

ws. opinii o projekcie Krajowego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2018

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” przedstawia opinię dotyczącą projektu Krajowego Programu Działań na Rzecz Zatrudnienia 2018 (dalej jako „KPDZ”).

I.

Tytułem wstępu należy pozytywnie ocenić przedstawienie projektu KPDZ obejmującego wyłącznie rok 2018. Przyjęta koncepcja rocznego planu jest zgodna z opinią wyrażoną przez Prezydium KK w decyzji dotyczącej KPDZ na lata 2009 – 2011. Rezygnacja z przedłożonej wieloletniej wersji KPDZ na rzecz jego corocznej aktualizacji pozwoli uwzględnić bieżące działania rządu. Jednocześnie poważne obawy Prezydium KK budzi stwierdzenie, iż przedmiotowy projekt ma być ostatnim projektem KPDZ, z uwagi na prowadzone prace legislacyjne przewidujące rezygnację z tego dokumentu z racji: „wyczerpania się jego dotychczasowej formuły i zbyt małej wartości dodanej”. Przedstawione w tym zakresie uzasadnienie jest ogólne i nie wyjaśnia przyczyn odstąpienia od tworzenia KPDZ w latach kolejnych. Ponadto nie może ująć uwadze, iż projekt KPDZ na rok 2018 został przedłożony do konsultacji społecznych dopiero w marcu br. Sytuacja ta uzasadnia przypuszczenie, że przygotowanie projektu stanowiło jedynie wyraz formalnego zrealizowania obowiązku wynikającego z art. 3 ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Jednocześnie mając na uwadze, iż KPDZ jest przygotowany na rok 2018, należy dokonać uzupełnienia prognoz rozpisanych w nim w ujęciu wieloletnim o prognozy odnoszące się do roku 2018. Przykładowo uzupełnienia wymagają dane dotyczące odejścia z rynku pracy osób w wieku produkcyjnym (zawarte na stronie 6 KPDZ), która to ocena dotyczy lat 2016 – 2020.

II.

Odnosząc się do konkretnych priorytetów oraz zadań, Prezydium KK przedstawia następujące uwagi szczegółowe:

1. Zdaniem Prezydium KK określenie pierwszego priorytetu KPDZ jako - „*Sprawny rynek pracy*” jest nieprawidłowe. Biorąc pod uwagę treść całego KPDZ, jak również konieczność rozwijania regulacji podnoszących standardy na rynku pracy, Prezydium Komisji Krajowej proponuje dokonać korekty poprzez nadanie mu nazwy: „*Sprawny i bezpieczny rynek pracy*”. Istotą sprawnego rynku pracy jest nie tylko szybkie tworzenie miejsc pracy, ale przede wszystkim zbudowanie stabilności zatrudnienia pracowników, opartej na pracy bezpiecznej, z odpowiednim wynagrodzeniem oraz umożliwiającej rozwój osobisty i rodzinny. Położenie nacisku na bezpieczny rynek pracy jest tym bardziej istotne wobec postępującej robotyzacji i digitalizacji pracy, do których to brak jest szerszego odniesienia w KPDZ poza jednym zdaniem na wstępie, a w szczególności brak jest oceny ryzyka co do bezrobocia technologicznego.

W tym miejscu należy również odnieść się do projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz niektórych innych ustaw (druk 2334), który jest sprzeczny z KPDZ, jako że w ramach wyzwań rynku pracy autorzy KPDZ stwierdzają, że przerost zatrudnienia w rolnictwie wynosi 490 tys. Tymczasem w projekcie ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń rolników stwierdza się, że zapotrzebowanie na pracowników sezonowych w rolnictwie wynosi 500 tys. Mając na uwadze ww. oczywistą sprzeczność, Prezydium KK wskazuje, iż nie podniesie standardu na rynku pracy wprowadzenie zmian opartych na błędnych założeniach, podobnie jak wprowadzenie nakazu stosowania umów cywilnoprawnych w ramach współpracy pomiędzy rolnikami a osobami pomagającymi im przy zbiorach produktów rolnych, który to nakaz został przewidziany w tymże projekcie ustawy.

2. Zdaniem Prezydium Komisji Krajowej istotnym mankamentem jest brak strategii migracyjnej, która powinna stanowić podstawę do opracowania obecnego projektu KPDZ. Państwo powinno chronić istniejące miejsca pracy oraz zapewniać polskim pracownikom ochronę przed nielegalną imigracją zarobkową oraz przymusową mobilnością zewnętrzną. W tym zakresie negatywnie należy ocenić bezwarunkowe ujęcie w KPDZ kwestii migracji zewnętrznej - w ramach Zadania 3.4 pod nazwą „*Wspieranie mobilności pracowników na europejskim rynku pracy*”. Wspieranie zewnętrznej mobilności na rynku pracy, jak również uzupełnienie istniejących niedoborów na rynku pracy poprzez imigrację zarobkową, powinny być podejmowane ze szczególną ostrożnością, w tym powinny być poprzedzone każdorazowo badaniem sytuacji na regionalnych rynkach pracy. Brak jest obecnie jakichkolwiek mechanizmów wyrównujących straty lokalnych rynków pracy, które wynikają ze stałego odpływu pracowników lub osób, które dopiero

wchodzą na rynek pracy. Należy zwrócić uwagę na zawarte w KPDZ spostrzeżenie o nasilonej migracji zewnętrznej ze wskazaniem, że Polska jest drugim krajem w UE jeśli chodzi o skalę migracji zewnętrznej, przy jednocześnie niskiej mobilności wewnętrznej. Powyższe dobitnie pokazuje, iż migracja polskich pracowników jest nadal wynikiem słabych warunków pracy w Polsce, w szczególności w zakresie wynagrodzeń. Powyższa relacja jest tym bardziej oczywista, że migracja transgraniczna ogranicza migrację wewnętrzną, która jest znacznie mniej atrakcyjna ekonomicznie dla pracowników.

3. Odnosząc się do tabeli finansowej dla zadań realizowanych w ramach KPDZ Prezydium Komisji Krajowej zwraca uwagę, iż brak istotnego zwiększenia środków finansowych na działanie publicznych służb zatrudnienia, a przede wszystkim powiatowych urzędów pracy, może doprowadzić do niezrealizowania celów przedstawionych w KPDZ. Sprzeczna z tymi celami jest obecna polityka kadrowa urzędów pracy, która determinowana obecnym spadkiem bezrobocia doprowadza do redukcji wykwalifikowanej kadry. Sytuacja ta jest dowodem na brak miarodajności samego tylko wskaźnika stopy bezrobocia dla potrzeb kadrowych urzędów pracy. Ograniczanie zasobów ludzkich w urzędach pracy stanowi poważne zagrożenie dla jakości usług, w tym dla korzystania z najnowszych instrumentów diagnostycznych i badawczych. Powyższe działania stanowią zaprzeczenie celu w ramach zadania nr 2.2 mówiącego o poprawie zakresu i form oraz dostępu do pomocy świadczonej przez publiczne służby zatrudnienia osobom zainteresowanym.
4. W ramach zadania 1.5 „Projekt {Nie}Samodzielni” brak jest odpowiedniego uregulowania zachęt umożliwiających poprawę kondycji finansowej rodzin, w których są osoby z niepełnosprawnościami. Prezydium KK dostrzega, iż w wielu sytuacjach nie jest możliwe łączenie zadań opiekuna z pracą zawodową, jednakże nie są wyjątkiem sytuacje, w których pogodzenie tych dwóch funkcji jest możliwe. Niestety, zarówno w ramach świadczenia pielęgnacyjnego, jak i specjalnego zasiłku opiekuńczego, nie zaplanowano możliwości łączenia aktywności zawodowej z otrzymywaniem tychże świadczeń. Zdaniem Prezydium KK właściwym instrumentem aktywizacji niepracujących opiekunów (zwłaszcza rodziców) powinno być umożliwienie łączenia pobierania przedmiotowych świadczeń z pracą zarobkową.
5. W zakresie zadania 2.1 pod nazwą: rozwijanie, uzupełnienie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji -

INFODORADCA+, w ocenie Prezydium KK właściwym jest wkomponowanie proponowanych rozwiązań służących dostępności do wiedzy o zawodach w Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji. Wiedza na temat zawodów oraz kwalifikacji powinna być wiedzą łączącą informacje z funkcjonujących oddzielnie źródeł, a ponadto przedstawiać wartość naukową, cechować się dostępnością, uporządkowaniem i jednolitością. Tylko takie kompletne narzędzie pozwoli na czerpanie niezbędnej wiedzy doradcom zawodowym i innym pracownikom publicznych służb zatrudnienia, jak również we właściwy sposób pełnić rolę informatora w zakresie możliwości pozyskania konkretnych kwalifikacji.

6. W ramach zadania 5.1. dotyczącego praktyk i staży zawodowych nie odniesiono się do zaleceń parterów społecznych zawartych w uchwale nr 35 strony pracowników i pracodawców Rady Dialogu Społecznego z dnia 19 czerwca 2017 roku w sprawie jakości staży na otwartym rynku pracy.
7. Negatywnym przykładem niezabezpieczenia środków finansowych w ramach KPDZ jest zadanie 6.9 pod nazwą „*Zatrudnienie wspomagane osób niepełnosprawnych*”, którego celem ma być wspieranie osób niepełnosprawnych, mających największe trudności w samodzielnym wejściu i funkcjonowaniu na otwartym rynku pracy. W KPDZ wprost stwierdzono, iż „*na bieżącym etapie pracy nie jest możliwe wskazanie kosztów i źródeł finansowania tego zadania*”. Aktualnie najważniejszym instrumentem wsparcia rehabilitacji zawodowej jest dofinansowywanie wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej. Należy zwrócić uwagę, że kwoty dofinansowania do wynagrodzeń pracowników z niepełnosprawnościami są niezmiennie od 2014 roku. Brak waloryzacji dofinansowań do wynagrodzeń pracowników pogarsza sytuację zakładów, w których znajdują pracę osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz tzw. schorzeniami specjalnymi, czyli grupy które mają największy problem ze znalezieniem pracy.
8. Odnosząc się do rekomendacji związanych z ograniczeniem negatywnych skutków procesów demograficznych dla rynku pracy, Prezydium KK wskazuje, iż zaproponowane rekomendacje dotyczące sytuacji osób 50+ na rynku pracy powinny zostać uzupełnione o sformułowanie kompletnych systemów wspierających osoby w tym wieku, realizowanych przy współpracy wielu podmiotów, w tym publicznych służb zatrudnienia i pracodawców. Samo przekazywanie informacji i dostęp do nich powinno stać się tylko uzupełnieniem działań publicznych służb zatrudnienia i stwarzać możliwości do ich wykorzystania w praktyce. Dodatkowo w KPDZ należy większy nacisk położyć na

problematykę zdrowia pracowników w wieku 50+, jako że w projekcie brak jest stosownego odniesienia do tej kwestii, nawet w kontekście medycyny pracy. Jeżeli mają być tworzone zachęty do wydłużonej aktywności zawodowej, to powinien z tym celem zostać skorelowany inny cel w postaci adekwatnej poprawy systemu opieki zdrowotnej.

Warszawa, 9 kwietnia 2018 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek